

Hoofdstuk 2 Wat voor consument ben jij?

Weet je het nog?

Theorie

Als je iets koopt, biedt zo'n product soms niet wat het belooft. Gelukkig komen **consumentenorganisaties** op voor de belangen van de consument, zoals de Consumentenbond. Zij testen producten van verschillende merken en vergelijkt ze op prijs en kwaliteit. Zo'n onderzoek noem je een **vergelijkend warenonderzoek**. Als consument heb je altijd recht op een **deugdelijk** product. Dat betekent dat een product bij normaal gebruik een redelijke tijd moet meegaan. Ook krijg je op veel producten **garantie**, zodat je weet dat je met het product kunt teruggaan naar de winkelier.

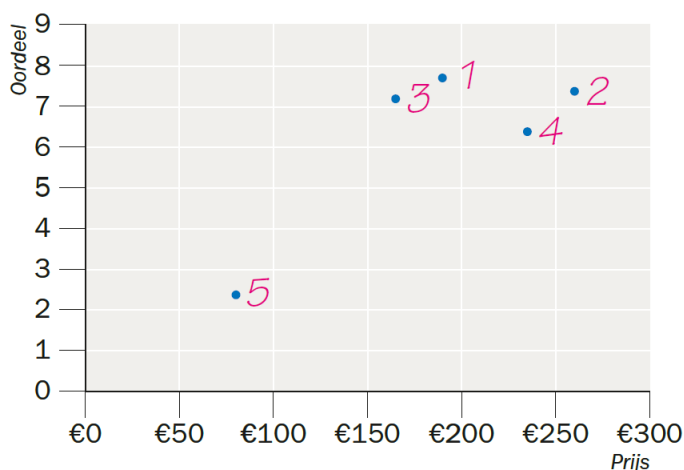
Wie een huis zoekt of juist zijn huis wil verkopen, heeft te maken met de **woningmarkt**. De verkoper zorgt voor aanbod, de koper voor vraag op de markt. Ons consumptiegedrag zorgt voor vervuiling van lucht, water en bodem. Daarnaast verbruiken we energie en grondstoffen en veroorzaken we afval. Dit zijn allemaal voorbeelden van **milieuschade**.

Veel gemeentes zamelen het afval gescheiden in. Denk aan gft-afval, plastic, papier en glas. Door **recycling** worden van dit afval weer nieuwe materialen gemaakt.

Opdrachten

- 1 *Bijvoorbeeld:* de Consumentenbond, de ANWB.
- 2 Een vergelijkend warenonderzoek

3 Testresultaten accuschroefboormachines

- 4 Nr. 3 DeWalt DCD777S2T. Die scoort een 7,2 en heeft een redelijke prijs, vergeleken met de andere accuschroefboormachines die voldoende scores.

- 5 De winkelier kan:
- de tablet laten repareren
 - als dat niet gaat een andere tablet geven
 - geld terug geven.
- 6 De verkopers van de woning, die hun huis (via de makelaar) te koop aanbieden.
- 7
- 1 **Verbruik van energie (elektriciteit voor de accu)**
 - 2 **Verbruik van grondstoffen (voor de productie van de scooter)**
 - 3 **Afval (als de accu of scooter versleten is)**
- 8 $430 \text{ miljoen} \div 500 \text{ miljoen} \times 100\% = \mathbf{86\%}$

Paragraaf 2.1 Samen sta je sterker

- 1** *Eigen antwoord, bijvoorbeeld:* een nieuwe wasmachine. Er is op internet een aantal merken en prijzen vergeleken. Ook zijn er reviews (meningen van anderen) bekeken. Uiteindelijk is de wasmachine in een elektronikawinkel in onze woonplaats gekocht.
- 2** Onafhankelijk betekent dat je alles op eigen kracht doet. Een consumentenorganisatie moet producten kunnen beoordelen zonder afhankelijk te zijn van een fabrikant of winkelketen.
- 3** **a** Acties bij fabrikanten of de overheid voeren om de belangen van consumenten te beschermen.
b Een winkelier wil het product verkopen, en heeft dus een ander belang. De winkelier noemt bijvoorbeeld vooral de goede kanten van het product en niet de slechte eigenschappen ervan.
- 4** ANWB = **c**
 NIBUD = **a**
 Vereniging Eigen Huis = **b**
- 5** **a** *Bijvoorbeeld:*
 - Remia is even goed als Heinz, maar is in verhouding veel goedkoper (€ 1,25 voor 500 gram – Heinz € 1,40 voor 220 gram).
Of:
 - Remia scoort op smaak hoger dan Heinz (7,8 om 6,7), en dat is het belangrijkste testonderdeel (smaak weegt 45% mee).
b In ketchup van Van Wijngaarden en van Calvé. Zij scoren onvoldoende op zowel zout als suiker; dat zie je ook aan de oranje/rode vakjes bij beide.

6 a

Merk	Prijs per 100 gram	(Voorbeeld)berekening
Remia Tomaten ketchup	€ 0,25	€ 1,25 ÷ 500 × 100 / € 1,25 ÷ 5
Heinz Tomato ketchup 50%	€ 0,64	€ 1,40 ÷ 220 × 100
Gouda's Glorie Tomaten ketchup	€ 0,22	€ 1,85 ÷ 850 × 100
Oké Tomaten ketchup	€ 0,14	€ 1,05 ÷ 750 × 100
Van Wijngaarden Zaanse tomaten ketchup	€ 0,34	€ 0,55 ÷ 160 × 100
Calvé Ketchup	€ 0,33	€ 1,40 ÷ 430 × 100

b Oké tomaten ketchup met € 0,14 per 100 gram.

- 7** **a** Letter A, groen.
b Als heel veel consumenten het burgerinitiatief ondertekenen weet de overheid dat dit voor hen belangrijk is. Consumenten hebben samen invloed en dat is consumer power.
c *Bijvoorbeeld:*
 - Ja, zo kun je veel makkelijker zien hoe (on)gezond een product is.
 - Nee, je kunt ook zelf naar de ingrediënten kijken, dan kun je ook zien wat erin zit. Het is de eigen verantwoordelijkheid van consumenten om daarop te letten.

8 Beter Leven = **b**

Fairtrade = **c**

Thuiswinkel waarborg = **a**

9 € 949 - € 899 = € 50

€ 50 ÷ € 949 × 100% = **5,3%**

10 **a** Webwinkel Watch2day: € 225 + € 6,95 = **€ 231,95**

Sportzaak Run Away: € 285 - (15 ÷ 100 × € 285) = € 285 - € 42,75 = **€ 242,25**

b Het prijsverschil is € 231,95 - € 242,25 = € 10,30

€ 10,30 ÷ € 242,25 × 100% = **4,3%** goedkoper

c *Bijvoorbeeld:*

- Bij problemen met het horloge word je in de winkel sneller geholpen.
- Je krijgt in de winkel een goed advies, op internet niet.

Paragraaf 2.2 Waar heb je recht op?

1 Bijvoorbeeld:

- De prijs en/of het merk van de spijkerbroek. Met een dure (merk)broek ga je sneller terug dan met een goedkope (merkloze) broek.
- Of je hem veel of weinig hebt gedragen.
- Waar je de broek hebt gekocht. Je gaat sneller naar een winkel dichtbij dan naar een winkel in een andere stad. Als je hem online gekocht hebt, vind je het al gauw te veel moeite.

- 2**
- Als consument heb je meestal meer kennis van een product dan de winkelier.
 - Ook als een product in de uitverkoop is, heb je recht op een deugdelijk product.
 - Het consumentenrecht geldt ook als je via Marktplaats van iemand privé een nieuwe tablet koopt die in een ongeopende verpakking zit.

3

LG € 909

Proline € 199

Bosch € 379

garantie2.....jaar

garantie2.....jaar

garantie2.....jaar

gebruiksduur10.....jaar

gebruiksduur5.....jaar

gebruiksduur7.....jaar

Toelichting:

- De wettelijke garantieperiode is voor elektrische apparaten 2 jaar.
- Van een duurder apparaat mag je een langere gebruiksduur verwachten dan van een goedkoop apparaat.

- 4 a** Volgens de **Warenwet** mag dit product niet worden verkocht. Volgens de Wet **productaansprakelijkheid** moet een fabrikant de schade vergoeden die dit product veroorzaakt.

b Bijvoorbeeld:

- Je haar en/of je hand wordt beschadigd door brand of oververhitting.
- Er ontstaat een brandplek op een wastafelmeubel als je daar de te hete föhn op legt.

- 5** De winkelier is alleen de verkoper van een product en kan niet ieder product testen om te controleren of het goed is. Een fabrikant kan dat wel.

- 6 a** De Wet koop op afstand

b Bijvoorbeeld: Zalando biedt hiermee extra service aan klanten. Klanten kopen daardoor een volgende keer ook sneller iets bij Zalando.

- 7 a** Op straat kun je vaak niet rustig nadenken of je zo'n aankoop wel wil doen. Als je iets in een winkel gaat kopen, heb je daar wel over na kunnen denken.
- b** In de Colportagewet.
- 8 B**
- 9** De Warenwet
- 10 a** Overeenkomst, *bijvoorbeeld*:
- De ACM en de Consumentenbond komen allebei op voor de belangen van Consumenten.
 - Bij de ACM en de Consumentenbond vind je allebei informatie over je rechten.
- Verschil, bijvoorbeeld*:
- De ACM kan boetes uitdelen, de Consumentenbond niet.
 - De ACM doet geen vergelijkend warenonderzoek, de Consumentenbond wel.
 - De ACM is een overheidsinstelling, de Consumentenbond niet.
- b** Als bedrijven eerlijk met elkaar concurreren, krijg je als consument producten voor lage prijzen en/of van goede kwaliteit.
- 11** Uitspraak Geschillencommissie, *bijvoorbeeld*:
Mevrouw Adema heeft gelijk, want het appartement was niet rolstoelvriendelijk, terwijl dat wel op de site stond. Mevrouw Adema heeft recht op teruggave van € 250. Ze krijgt ook een deel van de reissom terug, omdat zij niet (meteen) konden genieten van hun vakantie.

Paragraaf 2.3 Hoe wil je wonen?

1 Bijvoorbeeld:

- In een huurhuis, want dat kost je minder aan onderhoud en je kunt veel sneller verhuizen als je eruit wil.

Voordeel van een huurhuis, *bijvoorbeeld*:

- Groot onderhoud aan de woning hoeft je niet te betalen.
- Je kunt makkelijk de huur opzeggen en verhuizen als je ergens anders heen wilt.

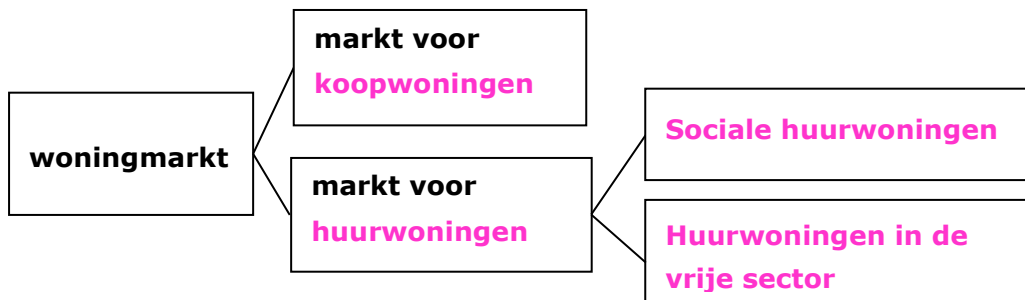
Of:

- In een koophuis. Je kunt dan zelf alles naar wens verbouwen, en het huis is (uiteindelijk) echt van jou.

Voordeel van een koophuis, *bijvoorbeeld*:

- Je kunt het huis helemaal naar je eigen smaak / wensen aanpassen.
- Als je de hypotheek eenmaal hebt afbetaald, is de woning echt van jou. Je hebt dan een waardevol (en waardevast) bezit.
- Je hebt kans op winst bij verkoop van je huis als het in waarde is gestegen.
- Je betaalt elke maand hetzelfde bedrag voor je hypotheek. Bij een huurwoning kan de huur ieder jaar stijgen.

2

3 Bijvoorbeeld: de markt voor appartementen – de markt voor woningen boven de € 1 miljoen – de markt voor woningen in Amsterdam, enzovoort.

4 a Er geldt een maximum inkomen zodat de goedkopere huurwoningen beschikbaar blijven voor mensen met lagere inkomens.

b De huur per jaar = $12 \times € 615 = € 7.380$
 $€ 7.380 \div € 33.420 \times 100\% = \mathbf{22,1\%}$

5 a

	Recht	Plicht
Huurder	Om er te wonen	Huur betalen

- b** Als een huurder de huur opzegt, is er gauw een nieuwe huurder gevonden. Maar een huurder moet ergens wonen. Als de verhuurder de huur opzegt, vindt hij niet makkelijk een andere huurwoning.

6 a Overdrachtsinkomen

- b** Aiden verdient per jaar $12 \times \text{€ } 1.170 = \text{€ } 14.040$
 Samira verdient per jaar $13 \times \text{€ } 1.220 = \text{€ } 15.860 +$
 Totaal $\text{€ } 29.900$ - Mag maximaal $\text{€ } 30.825$ zijn.
 Hun spaargeld is $\text{€ } 52.500$. - Mag maximaal $\text{€ } 60.720$ zijn.
 De huur is $\text{€ } 690$ per maand. - Mag maximaal $\text{€ } 720,42$ zijn.
Conclusie: Alle drie zitten onder het maximale bedrag. Ze komen dus in aanmerking voor huurtoeslag.
- c** Ze betalen zelf $\text{€ } 690 - \text{€ } 127 = \text{€ } 563$
 $\text{€ } 563 \div \text{€ } 690 \times 100\% = \mathbf{81,6\%}$.

7

	Bestaande woning	Nieuwbouw
Aankoopprijs	x	x
Overdrachtsbelasting	x	
Btw		x
Notariskosten	x	x

- 8** De prijs wordt $\text{€ } 365.000 - \text{€ } 25.000 = \text{€ } 340.000$.
 Overdrachtsbelasting: $2 \div 100 \times \text{€ } 340.000 = 0,2 \times \text{€ } 340.000 = \text{€ } 6.800$.
 Totaal: $\text{€ } 340.000 + \text{€ } 6.800 + \text{€ } 450 = \mathbf{\text{€ } 347.250}$.

- 9 a** In totaal: $30 \text{ jaar} \times 12 \text{ maanden} \times \text{€ } 1.120 = \text{€ } 403.200$.
 $\text{€ } 403.200 - \text{€ } 295.000 = \mathbf{\text{€ } 108.200}$ méér betaald dan ze geleend hebben.
- b** Een deel van de $\text{€ } 1.120$ bestaat uit rente. Van die betaalde rente kunnen ze een deel terugkrijgen via de Belastingdienst.

10

gemeentelijke belastingen Zierikzee (Schouwen-Duiveland)			
Onroerendezaakbelasting (ozb)	$0,1382\% \times \text{€ } 275.000$	=	€ 380,05
Afvalstoffenheffing*	$\text{€ } 223,30 + \text{€ } 97,20$	=	€ 320,50
Rioolheffing			€ 173,96
Hondenbelasting			€ 29,43
Totaal			€ 903,94
* Voor afvalstoffenheffing kost het legen van de grijze container $\text{€ } 5,40$ per keer.			

11 *Bijvoorbeeld:*

- voor de aanleg van fietspaden
- een nieuwe speeltuin
- schoolgebouwen

Paragraaf 2.4 Wat doe jij voor het milieu?

1 Bijvoorbeeld:

Wat we al doen: afval scheiden – energiezuinige lampen – isolatie – biologisch eten.
 Wat we nog kunnen doen: zonnepanelen nemen – elektrisch rijden.

2

Voorbeeld	Soort milieuschade
John gaat dagelijks met de auto naar zijn werk	Vervuiling van lucht Verbruik van grondstoffen (materialen van de auto) Verbruik fossiele brandstoffen (benzine)
Batul koopt voor haar zoontje een houten treinstel.	Verbruik van grondstoffen (materiaal van het speelgoed) Ontstaan van afval (verpakking)

3 Totale CO₂-uitstoot = 5,4 + 3,3 + 2,4 + 1,2 + 0,6 + 4,0 + 5,6 = 22,5 ton
 Energieverbruik in huis = 4,0 ÷ 22,5 × 100% = **17,8%**.

4

Vaste kosten	Variabele kosten
Leveringskosten	Stroom- en gasverbruik
Netbeheerkosten	Energiebelasting
	Opslag duurzame energie
	Btw

5

Stroom	Jaarverbruik	Tarief (incl. 21% btw)*	Totaal
Groene stroom	2.750 kWh	€ 0,06	€ 165
Energiebelasting	2.750 kWh	€ 0,12	€ 330
Opslag duurzame energie	2.750 kWh	€ 0,02	€ 55
Levering & netbeheer	365 dagen	€ 0,80	€ 292
Teruggave energiebelasting			-€ 311
Totaal stroom (A)			€ 531
Gas	Jaarverbruik	Tarief (incl. 21% btw)*	Totaal
Gas	1.450 m ³	€ 0,30	€ 435
Energiebelasting	1.450 m ³	€ 0,36	€ 522
Opslag duurzame energie	1.450 m ³	€ 0,06	€ 87
Levering & netbeheer	365 dagen	€ 0,40	€ 146
Totaal gas (B)			€ 1.190
Totaal stroom en gas (A + B)			€ 1.721

6 Het gasverbruik. Op de rekening zie je dat de energiebelasting en de opslag duurzame energie bij gas hoger zijn dan bij elektriciteit.

- 7 a** Energie die wordt opgewekt door bronnen die nooit opraken, zoals zon en wind. Deze energie veroorzaakt geen luchtvervuiling en CO₂-uitstoot.
- b** De zonneboiler kost normaal € 1.075 + € 1.320 = € 2.395
 € 1.075 ÷ € 2.395 × 100% = **44,9%** subsidie.
- 8 D** € 2.100 ÷ € 550 = 3,8 jaar (ongeveer 3 jaar en 10 maanden)
- 9 a** Het plaatsen van zonnepanelen kost € 5.082 - € 882 btw teruggave = € 4.200.
 De elektriciteitskosten zijn 3.100 × € 0,22 = € 682.
 € 4.200 ÷ € 682 = 6,2 → na **7** jaar hebben ze de zonnepanelen terugverdiend.
- b** De terugverdientijd wordt dan langer. Als ze geld lenen, moeten ze daar ook rente over betalen. De totale kosten voor de aanschaf van de zonnepanelen wordt dan hoger, en de terugverdientijd dus langer.

10 *Bijvoorbeeld:*

Maatschappelijke kosten aanleg nieuw stuk snelweg	
Wel in geld uit te drukken	Niet / moeilijk in geld uit te drukken
Geluidsschermen plaatsen	Luchtvervuiling Geluidsoverlast

Samenvatting

2.1 Samen sta je sterker

Voor onafhankelijke informatie over producten kun je terecht bij **consumentenorganisaties**.

In een **vergelijkend waren**onderzoek laten zij de verschillen zien tussen gelijksoortige producten. Zij vergelijken die op **prijs** en **kwaliteit**.

Door als consumenten gezamenlijk op te treden, heb je meer invloed. Je noemt dit **consumer power**.

Soms staat op producten een **keurmerk** zodat je als consument kunt zien dat het product aan bepaalde eisen voldoet.

2.2 Waar heb je recht op?

In het **consumentenrecht** staan regels om consumenten bij hun aankopen te beschermen. Zo heb je als consumenten in ieder geval recht op een **deugdelijk** product.

De **Warenwet** verbiedt de verkoop van onveilig voedsel en andere producten. Volgens de wet **productaansprakelijkheid** is de fabrikant verantwoordelijk voor de schade die ontstaat als een product niet goed functioneert.

Bij aankopen via internet ben je extra beschermd volgens de regels in de Wet **koop op afstand**.

De **Colportagewet** geldt bij aankopen aan de deur, op straat of bij verkoopdemonstraties.

De **ACM** (*afkorting*) let erop of consumenten eerlijk worden behandeld, en of bedrijven eerlijk met elkaar concurreren.

2.3 Hoe wil je wonen?

De **woningmarkt** bestaat uit de totale **vraag** naar woningen en het totale **aanbod** van woningen. Veel huurwoningen zijn in het bezit van een **woningcorporatie**. Als je een laag inkomen hebt, kun je recht hebben op **huurtoeslag**.

Als je een woning koopt, heb je bij een bestaande woning te maken met k.k. (= **kosten koper**). Die bestaan uit **overdrachts**belasting en **notaris**kosten. Als je een huis koopt, neem je een **hypothecaire** lening of kortweg **hypothek**. Als eigenaar van een woning betaal je aan de gemeente ieder jaar **onroerendezaak**belasting.

2.4 Wat doe jij voor het milieu?

De negatieve gevolgen van consumptie voor het milieu noem je **milieuschade**. Zo veroorzaakt de uitstoot van CO₂ het **broeikaseffect**.

De energierekening van huishoudens bestaat uit **vaste** kosten zoals leveringskosten, en **variabele** kosten zoals je verbruikskosten van stroom en gas. De overheid kan burgers en bedrijven een **subsidie** geven om op duurzame energie over te stappen. Ook kun je na aanschaf van zonnepanelen de **btw** terugvragen bij de Belastingdienst.

Alle nadelen die we als samenleving hebben, bijvoorbeeld van milieuschade, noem je **maatschappelijke** kosten.

Herhalingsopgaven

paragraaf 2.1 Samen sta je sterker

1 *Bijvoorbeeld:*

- (Onpartijdige) productinformatie geven.
- Informatie geven over je rechten en plichten als consument
- Acties bij fabrikanten of de overheid om de belangen van consumenten te beschermen.

2 De Hankook Kinergy Eco K425. Deze band scoort op een nat wegdek het beste. Op de overige onderdelen scoort de band ongeveer hetzelfde als de andere banden.

3 a Albert Heijn: $\text{€ } 0,65 \div 450 \times 100 = \text{€ } 0,14$ per 100 gram.

Crombach: $\text{€ } 5 \div 330 \times 100 = \text{€ } 1,52$ per 100 gram.

b Crombach appelstroop is per 100 gram ruim **10** keer zo **duur** als de appelstroop van Albert Heijn.

4 Consumer power

5 Het prijsverschil is $\text{€ } 639 - \text{€ } 579 = \text{€ } 60$

$\text{€ } 60 \div \text{€ } 579 \times 100 = \text{10,4\%}$

6 *Bijvoorbeeld:*

- Er moet een goed zichtbare nooduitgang zijn voor als er bijvoorbeeld brand uitbreekt.
- Er moet een mogelijkheid zijn om alarm te slaan (alarmknop, telefoon).

Herhalingsopgaven

paragraaf 2.2 Waar heb je recht op?

7 Je koopt een ongebruikte spelcomputer van een vriend.

Je koopt in een winkel een afgeprijsde jas.

Je bestelt bij een webshop een drone.

Je koopt op een rommelmarkt een fiets.

8 De Warenwet

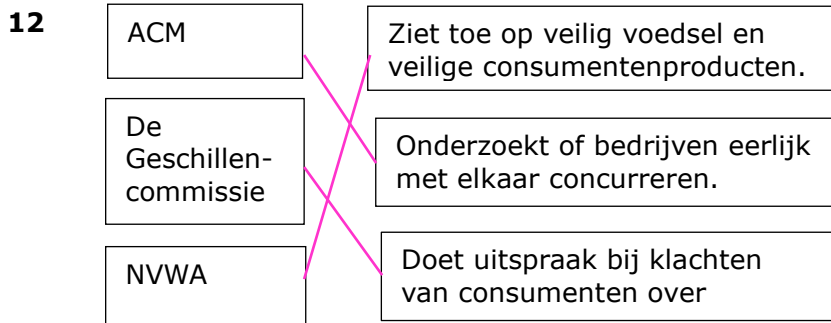
9 De Wet productaansprakelijkheid

10 *Eén van de volgende:*

- De aankoop moet minstens $\text{€ } 50$ zijn.

- Je moet de aankoop binnen 14 dagen ongedaan maken.

11 Een op maat gemaakt product kan niet meer aan iemand anders worden verkocht.

Herhalingsopgaven
paragraaf 2.3

Hoe wil je wonen?

13 De totale vraag naar woningen en het totale aanbod van woningen.

14 sociale

- 15**
1. Je moet meerderjarig zijn.
 2. De huur mag niet boven een bepaald bedrag zijn.
 3. Je inkomen en vermogen (spaargeld) mogen niet boven een bepaald bedrag uitkomen.

16 $\text{€ } 97 \div \text{€ } 542 \times 100 = \mathbf{17,9\%}$

17 Overdrachtsbelasting en notariskosten.

- 18**
- Een ander woord voor hypothecaire lening is hypotheek.
 - Je kunt een deel van de betaalde rente terugvragen aan de bank.
 - Over de hypothecaire lening betaal je rente en aflossing.
 - Voor de aankoop van een woning moet je altijd een hypothecaire lening afsluiten.

19 a Senna

b Rioolheffing en afvalstoffenheffing

c $0,1236 \div 100 \times \text{€ } 425.000 = 0,001236 \times \text{€ } 425.000 = \mathbf{\text{€ } 525,30}$

Herhalingsopgaven

paragraaf 2.4 Wat doe jij voor het milieu?

20 *Bijvoorbeeld:*

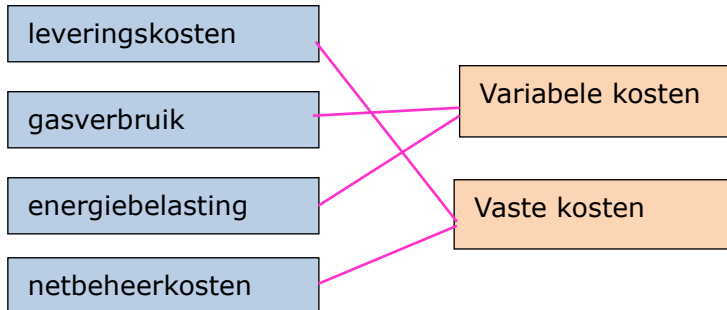
- vervuiling van lucht, water en bodem
- het verbruik van grondstoffen
- het verbruik van fossiele brandstoffen
- het ontstaan van afval

21 Voorbeeld van een juiste berekening:

$$750 \times (285 - 14) = 203.250 \text{ gram}$$

$$1 \text{ kilo} = 1.000 \text{ gram} \rightarrow 203.250 \div 1.000 = \mathbf{203,25 \text{ kilo}}$$

22

23 *Bijvoorbeeld:*

- Subsidie geven op bijvoorbeeld de aanschaf van een zonneboiler of warmtepomp.
- Een energiebespaarlening aanbieden, waarmee mensen tegen een lage rente geld kunnen lenen om energiebesparende aanpassingen aan de woning te doen.
- De btw op zonnepanelen teruggeven.
- Energiebelasting heffen op stroom en gas.

24 Als je zonnepanelen aanschaf, mag je de betaalde btw terugvragen bij de Belastingdienst. (Je betaalt uiteindelijk € 3.900 – de btw. Dat is ongeveer € 3.223.)

25 Maatschappelijke kosten.

Plusopdrachten

paragraaf 2.1 Samen sta je sterker

- 1 Zij vinden dat de Consumentenbond op deze manier niet onafhankelijk kan zijn. Aan de ene kant test de Consumentenbond autoverzekeringen op kwaliteit en prijs. Aan de andere kant krijgt de Consumentenbond geld van een verzekeraar als iemand een autoverzekering via hun site afsluit.
- 2 *Voorbeeld van een juiste berekening:*
Nivea moet bij het testoordeel 0,4 punt hoger scoren om een 7,6 te krijgen.
Bescherming telt voor 70% mee in het testoordeel. $0,7 \times ? = 0,4 \rightarrow 0,4 \div 0,7 = 0,6$.
Nivea had bij het onderdeel bescherming $7,1 + 0,6 = 7,7$ moeten scoren.
Controle: $0,7 \times 7,7 + 0,2 \times 8,1 + 0,1 \times 6,1 = 7,62 \rightarrow 7,6$.
- 3 Consumenten denken dat dit wel een keurmerk is, en dat het product daardoor aan bepaalde eisen voldoet. Dat hoeft helemaal niet zo te zijn, want dit logo is door de fabrikant zelf verzonden.

Plusopdrachten

paragraaf 2.2 Waar heb je recht op?

- 4 In het consumentenrecht staat dat je altijd recht hebt op een deugdelijk product. Dat betekent dat een product bij normaal gebruik een redelijke tijd hoort mee te gaan. Een tv of wasmachine hoort dus langer dan drie of vijf jaar mee te gaan. Je hoeft dus helemaal geen garantie bij te kopen, want je hebt er al recht op.
- 5 De winkelier hoeft het apparaat niet terug te nemen. Het is een deugdelijk product, want hij werkt goed. Dat u het apparaat lastig te bedienen vindt, is iets persoonlijks. Dat is geen fout van de winkelier.
- 6 *Bijvoorbeeld:*
 - Een klacht via de geschillencommissie laten oplossen is veel goedkoper dan een dure rechtszaak.
 - Een geschillencommissie met een eigen specialisatie doet vaker uitspraken over een bepaald soort klachten. Die geven een winkelier duidelijkheid over wanneer de klant of juist de winkelier in z'n recht staat.
- 7 *Bijvoorbeeld:*
 - Heeft de webwinkel een keurmerk (Thuiswinkel Waarborg of Webshop Keurmerk)?
 - Check reviews (kijk of er op internet al klachten staan over de webwinkel).
 - Check de site van de Kamer van Koophandel of het bedrijf daar staat ingeschreven en de website van de politie of er al aangifte is gedaan tegen de webwinkel.
 - Controleer of er contactinformatie op de site van de webwinkel staat. Kun je het bedrijf bellen, mailen? Bestaat het adres echt?
 - Betaal achteraf als je het bedrijf niet goed kent. Wees extra voorzichtig als je vooraf moet betalen.
 - Betaal met een creditcard. Dan kun je meestal je geld terugkrijgen als het bedrijf de bestelling niet levert.

Plusopdrachten**paragraaf 2.3 Hoe wil je wonen?**

- 8** Mensen met een midden inkomen. Met een laag inkomen kun je meestal een sociale huurwoning krijgen en heb je vaak recht op huurtoeslag. Met een hoog inkomen kun je makkelijker een woning kopen of in de vrije sector huren en een hogere huur betalen.
- 9** De makelaar die het huis wil verkopen, heeft een ander belang dan de makelaar die jou helpt bij de aankoop van die woning. De verkopende makelaar wil dat de verkoopprijs zo hoog mogelijk is. De makelaar die jou helpt, zal proberen zoveel mogelijk van de vraagprijs van de woning af te krijgen.
- 10 a** De overheid stimuleert hiermee het eigenwoningbezit. Op deze manier kunnen meer mensen een huis kopen.
- b** *Bijvoorbeeld:*
- Het kost de overheid te veel geld omdat het kopen van een huis voor een grotere groep mensen mogelijk is geworden.
 - De overheid vindt het oneerlijk tegenover huurders. Die krijgen geen belastingvoordeel.
 - Vooral de mensen met een hoog inkomen hebben te maken met een hoog percentage belasting. Zij profiteerden het meest van de hypotheekrenteaftrek en dat vindt de overheid niet eerlijk / niet nodig.
- 11** $€ 373,66 = 0,1099\%$ van de WOZ-waarde.
 $100\% = € 373,66 \div 0,1099 \times 100 = \mathbf{€ 340.000}$

Plusopdrachten**paragraaf 2.4 Wat doe jij voor het milieu?**

- 12** $€ 130 + € 150 = € 280$. Over dat bedrag betaal je ook nog 21% btw.
 $21 \div 100 \times € 280 = 0,21 \times € 280 = € 58,80$
 $€ 280 + € 58,80 = \mathbf{€ 338,80}$, bijna € 340.
- 13** Per jaar $2 \times 52 = 104$ droogbeurten.
 $104 \times 4.000 \text{ Watt} = 416.000 \text{ Watt} = 416 \text{ kilowattuur}$.
 $416 \times € 0,19 = \mathbf{€ 79,04}$ per jaar.
 De geschatte jaarkosten volgens het energielabel € 79 per jaar, dus dat klopt.
- 14** Als Nederland aardgasvrij is, is er minder milieuvervuiling (minder CO₂-uitstoot) en is er minder kans op aardbevingen (door de winning van aardgas). De samenleving heeft minder kosten voor het herstellen van (milieu)schade. Dat zijn dus minder maatschappelijke kosten.

Rekenen*Prijs per standaardgewicht*

- 1** € 2,49 ÷ 500 × 150 = **€ 0,75**
- 2** € 5,99 ÷ 750 × 1.000 = **€ 7,99**
- 3** Supermarkt: € 2,99 ÷ 500 × 100 = **€ 0,60** per 100 gram
Groenteboer: € 1,75 ÷ 300 × 100 = **€ 0,58** per 100 gram ← de goedkoopste
- 4** 1 kilo = 1.000 gram.
€ 8 ÷ 1.000 × 450 = **€ 3,60**
- 5** **1** Aldi: € 2,80 ÷ 500 × 100 = **€ 0,56** ← de voordeligste
2 Langnese: € 3,10 ÷ 500 × 100 = **€ 0,62**
3 Bio+: € 2,25 ÷ 350 × 100 = **€ 0,64**
4 Fair Trade: € 3,00 ÷ 450 × 100 = **€ 0,67**

Prijsverschil in procenten

- 6** € 36.495 - € 33.995 = € 2.500
€ 2.500 ÷ € 36.495 × 100% = **6,9%** afgeprijsd
- 7** € 550 - € 299 = € 251
€ 251 ÷ € 550 × 100% = **45,6%** afgeprijsd
- 8** Het prijsverschil is € 549 - € 529 = € 20
a Coolblue is € 20 ÷ € 529 × 100% = **3,8%** duurder dan BCC.
b BCC is € 20 ÷ € 549 × 100% = **3,6%** goedkoper dan Coolblue.
- 9** **a** € 180 - € 169,95 = € 10,05
€ 10,05 ÷ € 180 × 100% = **5,6%** goedkoper.
b € 155 + € 9,95 = € 164,95
€ 169,95 - € 164,95 = € 5
€ 5 ÷ € 169,95 × 100% = **2,9%** goedkoper.
c € 180 - € 164,95 = € 15,05
€ 15,05 ÷ € 164,95 × 100% = **9,1%** duurder.
- 10** € 24,99 - € 16 = € 8,99
€ 8,99 ÷ € 24,99 × 100% = 35,97%.
In de sticker moet **35%** staan. Er staat namelijk 'ruim% korting.'

Woningmarkt

- 11** € 687 ÷ € 2.350 × 100 = **29,2%**

- 12** De huurverhoging is $1,6\% + 4\% = 5,6\%$.
 $5,6 \div 100 \times \text{€ } 710,50 = 0,056 \times \text{€ } 710,50 = \text{€ } 39,79$
 $\text{€ } 710,50 + \text{€ } 39,79 = \text{€ } 750,29$
- 13** $\text{€ } 112 \div \text{€ } 590 \times 100 = 19\%$ huurtoeslag. Zelf betaalt hij $100\% - 19\% = \mathbf{81\%}$
Of:
Imre betaalt $\text{€ } 590 - \text{€ } 112 = \text{€ } 478$ zelf.
 $\text{€ } 478 \div \text{€ } 590 \times 100 = \mathbf{81\%}$
- 14** De prijs wordt $\text{€ } 287.500 - \text{€ } 14.000 = \text{€ } 273.500$.
Overdrachtsbelasting: $2 \div 100 \times \text{€ } 273.500 = 0,02 \times \text{€ } 273.500 = \text{€ } 5.470$
Totaal: $\text{€ } 273.500 + \text{€ } 5.470 + \text{€ } 400 = \mathbf{\text{€ } 279.370}$
- 15** $\text{€ } 398,59 \div \text{€ } 337.500 \times 100\% = \mathbf{0,1181\%}$

Milieu

- 16** 23 ton = 23.000 kilo.
 $23.000 \div 2,2 \text{ personen} \div 52 \text{ weken} = \mathbf{201 \text{ kilo}}$ p.p. per week
- 17** Per kilometer is de besparing $104 - 14 = 90$ gram CO₂.
Per jaar reist hij $(52 - 5) \times 5 \times 2 \times 20 = 9.400$ kilometer
 $9.400 \times 90 = 846.000$ gram = **846 kilo** CO₂-besparing per jaar.
- 18** elektriciteit: $3.150 \times (\text{€ } 0,05 + \text{€ } 0,12 + \text{€ } 0,02) = 3.150 \times \text{€ } 0,19 = \text{€ } 598,50$
gas: $1.670 \times (\text{€ } 0,32 + \text{€ } 0,36 + \text{€ } 0,06) = 1.670 \times \text{€ } 0,74 = \text{€ } 1.235,80$
totaal: $\text{€ } 598,50 + \text{€ } 1.235,80 = \mathbf{\text{€ } 1.834,30}$
- 19** Kosten stroomverbruik: $2.450 \times \text{€ } 0,20 = \text{€ } 490$ per jaar.
Aanschaf zonnepanelen incl. btw: $\text{€ } 3.630 = 121\%$.
Zonder btw is dat $\text{€ } 3.630 \div 121 \times 100 = \text{€ } 3.000$.
 $\text{€ } 3.000 \div \text{€ } 490 = 6,1 \rightarrow$ na **7 jaar**.

Examentraining

Stefan gaat studeren

- 1** *Bijvoorbeeld (één van de volgende):*
 - Een verkoper heeft meer productkennis / juridische kennis / kennis van verkooptechnieken dan Stefan.
 - Een verkoper is de hele dag bezig met het verkopen (van computers); Stefan koopt gemiddeld eens in de vier jaar een computer of laptop.

- 2** $(322 \div 100) \times \text{€ } 450 = 3,22 \times \text{€ } 450 = \text{€ } 1.449$
 $\text{€ } 1.449 + \text{€ } 450 = \text{€ } \mathbf{1.899}$

- 3** Nummer 2, ASUS R553LA.

De deelauto

- 4** Kosten deelauto: $62,5 \times 2 \times \text{€ } 0,20 + 8 \times \text{€ } 3 = \text{€ } 49$
Dat is $\text{€ } 70 - \text{€ } 49 = \text{€ } 21$ goedkoper dan met de trein.
 $\text{€ } 21 \div \text{€ } 70 \times 100 = \mathbf{30\%}$ goedkoper.

- 5** Totale verlaging: $8.000.000 \times 220 = 1.760.000.000$ kilo of 1.760 miljoen kilo.
Doel: $20 \div 100 \times 220.000.000.000 = 44.000.000.000$ kilo of 44.000 miljoen kilo.
De verlaging wordt dus niet gehaald.